

Falu kommun

info@falun.se

Tf rektor vid Aspebodaskolan

anna.sjoberg@falun.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn av Aspebodaskolan
i Falu kommun

Tillsyn av Aspebodaskolan

Helhetsbedömning

Skolinspektionen genomför tillsyn i Falu kommun under period, hösten 2011 och våren 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Aspebodaskolan besöktes av Skolinspektionen den 5-6 oktober 2011.

Ett flertal elever på Aspebodaskolan i årskurserna 3-6 når inte målen i svenska, engelska och matematik. Tillsynen visar att lärarna inte ger alla elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Det pedagogiska ledarskapet behöver stärkas och utvecklas på skolan. Rektor måste ta det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Med detta avses bland annat att rektor måste se till att undervisningen bedrivs utifrån elevernas behov, i ändamålsenliga former. Skolan har valt att organisera undervisningen i bland annat matematik, svenska och engelska i åldersblandade grupper för årskurserna 4-6. Någon utvärdering av denna organisation utifrån elevernas måluppfyllelse har dock inte gjorts och en del lärare uppger att denna undervisningsform är till nackdel för vissa elevers kunskapsinhämtning.

Det är av största vikt att rektor utvecklar det systematiska kvalitetsarbetet för att förbättra måluppfyllelsen på skolan. Tillsynen visar att uppföljning för närvarande huvudsakligen bedrivs av lärarna i arbetslagen vilket inte ger tillräckligt underlag för planering, uppföljning och utveckling av utbildningen på en skolövergripande nivå.

Vidare måste rektor omedelbart se till eleverna får undervisning i slöjd i årskurserna 1-3 i enlighet med läroplanen för grundskolan. Eleverna får vid tiden för tillsynen undervisning i slöjd först från årkurs 4 vilket inte är enlighet med författningarnas krav. Även arbetet med trygghet och studiero behöver förbättras då det i tillsynen framkommer att bråk och mobbning förekommer på skolan och att inte alla vuxna reagerar och tar tag i konflikter som uppstår. Skolans värdegrundsarbete måste planeras, följas upp och utvärderas på skolnivå så att skolan som helhet kan sätta in de åtgärder som krävs för att åstadkomma trygghet och studiero.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Aspebodaskolan i Falu kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till. En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken Skäl för beslut.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Falu kommun att **senast 2012-06-07** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Lärarna ger inte alla barn och elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med undervisning och lärande.

I detta ingår att:

- Se till att lärarna anpassar undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande (1 kap. 4 § skollagen, Lgr 11 1 En likvärdig utbildning, 2.2 Kunskaper, riktlinjer).
- Se till att lärarna ger elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling (3 kap. 3 § skollagen).

Trygghet och studiero

Skolmiljön vid skolenheten präglas inte av trygghet och studiero.

Vid skolan bedrivs inte ett tillräckligt målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med trygghet och studiero.

I detta ingår att:

- Rektorn och lärarna vidtar de omedelbara eller tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma tillrätta med en elevs ordningsstörande beteende (5 kap. 3 §, 6 § skollagen, Lgr 11 1 God miljö för lärande, 2.1 Normer och värden).
- Genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling (6 kap. 7,10 §§ skollagen).
- Se till att skolan har rutiner för hur personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling ska anmäla detta till rektorn (6 kap. 10 § skollagen).

Särskilt stöd

Skolans åtgärdsprogram anger inte vilka elevens behov är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Säkerställa att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas (3 kap. 9 § skollagen).

Bedömning och betygssättning

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömning.

I detta ingår att:

- Se till att de skriftliga omdömena avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven (10 kap. 13 § skollagen).

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektorn tar inte sitt ansvar som pedagogisk ledare och chef och verkar inte för att utbildningen utvecklas.

Rektorn tar inte ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

I detta ingår att:

- Rektorn ser till att det dagliga arbetet är inriktat mot elevernas utveckling och lärande och mot att de nationella målen uppfylls (4 kap. 5 § skollagen, Lgr 11, 2.8 Rektors ansvar).
- Rektorn har god kunskap om det inre arbetet i skolan och verkar särskilt för att utbildningen planeras och utvecklas med inriktning att uppfylla de nationella målen för utbildningen (2 kap. 9 §, 4 kap. 4, 5 §§ skollagen, Lgr 11 2.8, Rektorns ansvar).
- Rektorn ser till att lärarna får kontinuerlig pedagogisk ledning i syfte att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen (Lgr 11 2.8, Rektorns ansvar).
- Rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen (4 kap. 4 § skollagen).
- Rektorn tar ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat och att det finns rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen (4 kap. 6-7 §§ skollagen).

Personalkompetens

All personal vid skolan har inte utbildning och kompetens för de uppgifter de ska bedriva.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med personalkompetens.

I detta ingår att:

- Se till att för undervisningen använda personal som har utbildning för de uppgifter de ska utföra (2 kap. 13 § skollagen).

Omfattning och resurstillgång

Eleverna erbjuds inte utbildning i den omfattning de har rätt till.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med omfattning och resurstillgång.

I detta ingår att:

- Rektor säkerställer att eleverna får undervisning i slöjd utifrån författningarnas krav om centralt innehåll i årskurs 1-3 (10 kap. 3-5 §§ skollagen, Lgr 11 kursplanen i slöjd).

Skäl för beslut

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Tre gånger per läsår ska skolorna i Falun redovisa elevernas måluppfyllelse i årskurserna 3, 4, 5 och 6 i alla ämnen till skolförvaltningen i kommunen. Av Aspebodaskolans senaste rapport, från juni 2011, kan utläsas att ett flertal elever inte når målen i svenska, engelska och matematik. En jämförelse med rapporten från december 2010 visar att antalet elever som inte når målen i dessa ämnen har ökat under vårterminen 2011. Detta förklarar skolan med att olika lärare bedömer måluppfyllelsen på olika sätt, vilket i sig är oroväckande.

Resultat av värdegrundsarbete

Vid intervju med elever framkommer att bråk och mobbning förekommer på skolan och att inte alla vuxna reagerar och tar tag i konflikterna. Lärare bekräftar under intervju att de vuxna på skolan, trots att de uppfattar att de delar samma värdegrund och har stor medvetenhet i värdegrundsfrågor, reagerar olika och har olika förhållningssätt när bråk och kränkningar mellan elever uppkommer på skolan. Rektor beskriver under intervju att klimatet på skolan är mycket bättre nu jämfört med förra året då det förekom mycket konflikter och kränkningar mellan elever. Samtidigt medger rektor att resultat av värdegrundsarbete varken mäts eller utvärderas.

Föreläggande:

Bedömningsområde: Undervisning och lärande

Bedömning:

Lärarna ger inte alla barn och elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Motivering:

I skollagen anges vidare att lärarna ska anpassa undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande samt att lärarna ska ge elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnå ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

När det gäller att anpassa undervisningen efter elevers olika behov menar några att de sammanslagna, åldersblandade grupperna för årskurserna 4-6 i bland annat matematik, svenska och engelska, är ett sätt att behovsanpassa. Andra lärare menar dock att denna organisering av undervisningen är till nackdel för vissa elevers kunskapsinhämtning och att dessa elever istället behöver åldershomogena grupper där lärare går emellan grupperna. Skolan har inte tagit fram beskrivningar av progressionen för varje enskild elev i de åldersblandade grupperna. Någon utvärdering av den åldersblandade undervisningen i förhållande till elevernas måluppfyllelse har inte heller gjorts. Mot bakgrund av relativt svaga kunskapsresultat är detta angeläget, enligt Skolinspektionens bedömning.

I intervjuer med lärare och elever framkommer vidare att en del lärare ger elever som lätt når kunskapskraven mer material och andra uppgifter. Några lärare anpassar kraven genom att rätta uppgifter och prov på olika sätt för olika elever. Andra lärare föredrar att hålla ihop grupperna, med samma uppgifter för alla elever och med samma svårighetsgrad. Eleverna berättar under intervju att de sällan får svårare uppgifter när de har arbetat klart med en uppgift. I stället kan de till exempel få ta fram en kortlek eller en ritbok när de är klara.

Sammanfattningsvis visar utredningen att skolan inte anpassar undervisningen efter elevernas behov samt att elever som lätt når kunskapskraven inte får ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Falu kommun föreläggs därför att avhjälpa bristerna.

Författning:

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 § skollagen, Lgr 11 1 En likvärdig utbildning, 2.2 Kunskaper, riktlinjer

Bedömningsområde: Trygghet och studiero**Bedömning:**

Skolmiljön vid skolenheten präglas inte av trygghet och studiero.

Vid skolan bedrivs inte ett tillräckligt målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Motivering:

I skollagen och läroplanen anges att miljön vid skolan ska präglas av trygghet och studiero samt att rektorer och lärare ska vidta de åtgärder som är befogade

för att tillförsäkra eleverna detta. Vidare anges att skolan ska bedriva ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Vid intervju med elever framkommer att bråk och mobbning förekommer på skolan och att inte alla vuxna reagerar och tar tag i konflikterna. Vidare framkommer att elever inte tycker att skolans inköpta arbetsmaterial/koncept för värdegrundsarbete fungerar bra. Lärare bekräftar under intervju att de vuxna på skolan, trots att de uppfattar att de delar samma värdegrund och har stor medvetenhet i värdegrundsfrågor, reagerar olika och har olika förhållningssätt när bråk och kränkningar mellan elever uppkommer på skolan.

Vid intervju med rektor framkommer att skolans värdegrundsarbete inte har några specifika mål, att värdegrundsresultat inte mäts och att det inköpta konceptet för värdegrundsarbete aldrig har utvärderats. Det framkommer vidare att rektorn anser att hon alltid får reda på om en elev känner sig kränkt på skolan men medger att skolan inte har några rutiner för hur personalen ska anmäla kränkande behandling av elever till rektorn.

Sammanfattningsvis framgår det av utredningen att skolmiljön inte präglas av trygghet och studiero samt att skolan inte i tillräcklig omfattning bedriver ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Falu kommun föreläggs därför att avhjälpa bristerna.

Författning:

5 kap. 3, 6 §§, 6 kap. 7, 10 §§ skollagen, Lgr 11 1 God miljö för utveckling och lärande, 2.1 Normer och värden

Bedömningsområde: Särskilt stöd**Bedömning:**

Skolans åtgärdsprogram anger inte vilka elevens behov är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering:

I skollagen anges att av åtgärdsprogrammen för särskilt stöd ska det framgå vilka elevens behov är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Vid dokumentstudier framkommer att skolans åtgärdsprogram varken beskriver vilka elevens behov är eller vilka kunskapskrav som skolan befarar att eleven inte kommer att nå. Skolans planerade insatser är dessutom i vissa fall allmänt formulerade, som exempelvis "jobba hos Eva 1-2 ggr per vecka" eller "da-

tor + praktiskt arbete" vilket gör insatserna svåra att utvärdera i förhållande till kunskapskraven. I vissa åtgärdsprogram anges att hemmet är ansvarigt för en del insatser.

Åtgärdsprogrammen saknar även uppgifter om hur insatserna ska följas upp och utvärderas.

Utredningen visar att skolans åtgärdsprogram inte anger vilka elevens behov är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärden ska följas upp och utvärderas. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Falu kommun föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Författning:

3 kap. 9 § skollagen

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning

Bedömning:

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Motivering:

I skollagen anges att en skriftlig individuell utvecklingsplan ska innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i.

Av dokumentstudier framkommer att skolans skriftliga omdömen är allmänt formulerade och saknar uppgifter om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven för respektive ämne.

Utredningen visar att de skriftliga omdömena inte uppfyller författningarnas krav och Falu kommun föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Författning:

10 kap. 13 § skollagen, Lgr 11 2.4 Skola och hem

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning:

Rektorn tar inte sitt ansvar som pedagogisk ledare och chef och verkar inte för att utbildningen utvecklas.

Rektorn tar inte ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Motivering:

Enligt skollagen och läroplanen ska rektorn se till att det dagliga arbetet är inriktat mot elevernas utveckling och lärande samt mot att de nationella målen uppfylls. Rektorn ska enligt samma bestämmelser ha god kunskap om det inre arbetet i skolan och särskilt verka för att utbildningen planeras, utvecklas och som helhet inriktas mot de nationella målen samt att därvid se till att lärarna får kontinuerlig pedagogisk ledning.

Tillsynen visar att rektor inte har tillräcklig kunskap om hur undervisningen planeras och genomförs. Några utvärderingar av de organisatoriska lösningar som valts, exempelvis när det gäller den åldersblandade undervisningen, har inte genomförts. Rektor har inte heller sett till att eleverna får undervisning i slöjd i årskurserna 1-3 i enlighet med läroplanen för grundskolan.

Vid intervju med lärare framkommer att de inte anser att rektorn utövar något pedagogiskt ledarskap och att arbetslagen själva driver utvecklingen av undervisningen efter bästa förmåga.

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det bedrivs ett dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete som består av planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Vid intervju med rektor framkommer att i avvaktan på att en digital version av mall för kvalitetsredovisning ska komma från skolförvaltningen, har inte rektorn gjort någon kvalitetsredovisning eller annan dokumentation av kunskapsresultat och resultat av värdegrundsarbetet på en övergripande skolnivå. Trots detta anser rektorn att det ändå finns ett systematiskt kvalitetsarbete på skolan eftersom arbetslagen årligen gör utvärderingar som dokumenteras.

Sammanfattningsvis framgår av utredningen att rektorn inte tar sitt ansvar som pedagogisk ledare och chef samt att det inte bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolan. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Falu kommun föreläggs därför att avhjälpa bristerna.

Författning:

2 kap. 9 §, 4 kap. 4-7 §§ skollagen, Lgr 11 2.8 Rektorns ansvar

Bedömningsområde: Personalkompetens

Bedömning:

All personal vid skolan har inte utbildning och kompetens för de uppgifter de ska bedriva.

Motivering:

Enligt skollagen ska personalen vid skolan ha utbildning och kompetens för de uppgifter de ska bedriva.

Vid intervju med rektor framkommer att fritidspedagoger som har kompetens men inte lärarutbildning, undervisar i musik. Vidare framkommer att undervisningen i hem- och konsumentkunskap bedrivs av lärare på skolan utan ämneskompetens.

Utredningen visar att all personal vid skolan inte har utbildning för den undervisning de bedriver. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Falu kommun föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Författning:

2 kap. 13 § skollagen, 2 kap. 3-4 §§ 1985 års skollag, 33 § införandelagen

Bedömningsområde: Omfattning och resurstillgång

Bedömning:

Eleverna erbjuds inte utbildning i den omfattning de har rätt till.

Motivering:

I skollagen anges att undervisningen ska utgå från och omfatta läroplanens krav. Av läroplanen för grundskolan framgår att ämnet slöjd har ett centralt innehåll som ska behandlas i undervisningen i årskurserna 1-3.

Vid intervju med rektorn framkommer att eleverna får undervisning i slöjd från årskurs 4 och att ämnet inte behandlas alls under årskurserna 1-3.

Utredningen visar att undervisningen i slöjd inte utgår från och omfattar läroplanens krav. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Falu kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

10 kap. 3-5 §§ skollagen, Lgr 11 kursplanen i slöjd

Bakgrund

Beskrivning av Aspebodaskolan

Aspebodaskolan har sammanlagt 104 elever i förskoleklass och årskurserna 1 till 6. Skolan är indelad i två arbetslag, F-3 och 4-6. Klasserna är både åldershomogena och åldersblandade beroende på antal elever i åldersgrupperna.

I ärendets slutliga handläggning har utredare Ann-Katrin Karlsson deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Håkan Eilard
Enhetschef

Ingrid Åsgård
Undervisningsråd

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).